

TOIMITTAJALTA

Ajatukseni palautuvat säännöllisesti tuohon Mrs. Besantin merkilliseen lausuntoon, että „Teosofinen Seura ei kuitenkaan saata vastata siitä salatieteestä, jonka edustaja Pekka Ervast on“. En saata lakata sitä ihmettelemästä, sillä se on niin kerrassaan vastoin Teosofisen Seuran sekä sääntöjä että henkeä. Olen yhä sydämelläni kiinni Teosofisessa Seurassa, joka on madame Blavatskyn alkuunpaneman teosofisen liikkeen ensimmäinen äänenkannattaja niin sanoakseni, ja minua luonnollisesti surettaa ja huolestuttaa kaikki poikkeamiset H. P. Blavatskyn (ja siis Mestarien) alkuperäisestä ohjelmasta.

Näin esim. sanoo madame Blavatsky Teosofisen Seuran jäsenyydestä: „Teosofisen Seuran jäsenillä on vapaus tunnustaa mitä uskontoa tai filosofiaa tahansa, tai ei mitään, jos niin haluavat, kunhan vain suostuvat työskentelemään yhden tai useamman Seuran tarkoituksen toteuttamiseksi. Seura on ihmisystävällinen ja tieteellinen yhdistys, jonka päämäärä on veljeyden aatteen levittäminen käytännöllisillä eikä tietopuolisilla teillä. Olkoot jäsenet kristityitä tai muhamettilaisia, juutalaisia tai parseja, buddhalaisia tai brahmiineja, spiritistejä tai materialisteja, se on yhdentekevä; mutta jokaisen jäsenen tulee olla joko ihmisystävä tai tiedemies tai aarialaisen tai muun vanhan ajan kirjallisuuden harrastaja tai yliaistillisen sielutieteen tutkija. Sanalla sanoen, hänen täytyy, jos hän voi, antaa apua ainakin yhden ohjelman päämäärän toteuttamiseksi. Muussa tapauksessa hänellä ei ole mitään syytä ruveta „jäseneksi“. (Teosofian avain, ss. 19, 20.)

Ei pahin vastustajanikaan kieltäne, etten H. P. B:n ylläolevan luettelon mukaan kuulu ainakin „muun vanhan ajan kirjallisuuden harrastajiin tai yliaistillisen sielutieteen tutkijoihin“; monien julkaisemiäni teosten luulisin tämän todistavan. Uskon sitä paitsi tehneeni suoranaista työtä nykyaikaisen teosofisen liikkeen hyväksi.

Ja koska T. S:n ohjelman ja madame Blavatskyn sanojen mukaan „T. S:n jäsenillä on täysi vapaus tunnustaa mitä uskontoa tai filosofiaa tahansa“, pitäisi minullakin olla oikeus omata niitä okkultisia näkökantoja, joihin tutkimusteni nojalla olen tullut, vaikka ne poikkeaisivatkin jonkun toisen tutkijan mielipiteistä ja näkökannoista. Eikä tämä seikka saisi aiheuttaa mitään levottomuutta Teosofisessa Seurassa, joka on täysin puolueeton eikä minkään pykälän nojalla ole pakoitettu vastaamaan kenenkään uskonnosta, filosofiasta tai okkultismista.

Mutta minulle on huomautettu, että Mrs. Besant sanoillaan onkin tähännyt muuanne. Hän ei ole tarkoittanut okkultista filosofiaani, vaan käytännöllistä okkultismiani.

Tämä on mieltäkiinnittävä, jopa jännittävä huomautus. Jos olisin kyllin itserakas ja turhamainen, ottaisin oikein okkultistin miinin ja sanoisin puoleksi kuiskaten: „tuossa näette nyt, Mrs. Besant itse tekee minusta okkultistin ja okkultisen opettajan; voitte siis ilman muuta ymmärtää, että olen varustettu sangen salaperäisillä kyvyillä.“ Mutta koska olen yksinkertainen totuudenetsijä, joka uskon rakastavani totuutta enemmän kuin kuolevaista ja personallista itseäni, torjun tuon kunnian ja sanon: en ole mikään „käytännöllisen okkultismin“ opettaja; minulla ei ole esoteerista koulua, ei esoteerisia harjoitusjärjestelmiä, ei lupauksen tehneitä oppilaita; mitä opetan, opetan julkisissa luennoissa ja kirjoissani; jos joskus yksityinen ihminen on kääntynyt puoleeni pyytäen opastusta esim. mietiskelyssä, olen tietysti ihmisystävänä häntä kykyäni mukaan personallisesti neuvonut; mutta harjoitusjärjestelmästä, johon semmoisessakin tapauksessa olen viittänyt, olen kirjoittanut julkisesti kirjassani „Jeesuksen salakoulu“. Käytännöllinen okkultismini sisältyy niin muodoin Jeesuksen käskyihin ja hänen elämänoppiinsa. Mutta olen viimeisessä kirjassani nimenomaan huomauttanut, että „menetelmiksi, ihanne-ohjelmiksi uskon elämässä kelpaavan kaikkien suurten mestarien neuvot, kun niitä vilpittömästi noudatetaan. Tietysti tunnustan omasta puolestani,

että Jeesuksen neuvot ja käskyt ovat meille lähimpiä ja luonnollisimpia. Minkä tähden mentäisiin hakemaan vettä kaivoa kauempaa? Mutta buddhalaiselle voivat Buddhan elämänohjeet – hänen kahdeksankertainen tiensä – tuntua rakkaimmilta ja kotoisimmilta, samoin kuin kiinalaiselle Kongfutsen tai Laotsen opetukset ja ohjesäännöt; muodoissa ei ole pääpaino, vaan elämässä. Noudattakoot buddhalaiset Buddhan siveyssääntöjä ja käskyjä, samalla kun he omaksuvat ja ymmärtävät Kristuksen, ¹⁾ silloin he ovat todellisia buddhalaisia! Ja älkööt kristityt kerskaillko Kristuksestaan ja kristillisyydestään, ennenkuin he jokapäiväisessä sekä yksityisessä että yhteisessä elämässään noudattavat Jeesuksen suoria ja selviä käskyjä!“ (Teosofian sanoma nykyajalle, s. 135.) Vaikka siis länsimaalaisena pidän Jeesusta meidän luonnollisena mestarinamme, opettajanamme ja esimerkkinämme, ajattelen yhtä suurella kunnioituksella ja rakkaudella toisiakin mestareita ja vapahtajia ja pidän heitä kaikkia saman yhteisen, mystillisen Kristuksen puhutorvina ja edustajina, kukin omalla tavallaan.

Tämmöinen on minun „salatieteeni“, mutta ei pähäni ikinä olisi pälkähtänyt, että Teosofisen Seuran muka piti siitä „vastata“.

*

Mutta otaksutaanpa, että minulla todella on kunnia edustaa jotain salatiedettä, kuten Mrs. Besant sanoo, tai jotain salatieteellistä virtausta, kuten ehkä olisi parempi sanoa. Silloin pitänee paikkansa vanha sana, että „hedelmästä puu tunnetaan“, ja silloin on luonnollinen kysymyksemme: onko tuo edustamani salatieteellinen virtaus kantanut mitään hedelmää, ja minkä?

Nyt tekisi tietysti mieleni vastata tähän: onhan se hedelmän kantanut Suomen teosofisen liikkeen, – mutta koska on annettu

¹⁾ Nim. mystillisen, josta kirjassani puhun.

minun ymmärtää, että „olin ennen toinen kuin nyt, että viime aikoina olen muuttunut“, täytyy etsiä jotain „hedelmää“ aivan lähiajoilta.

Hedelmä, jota luulen vastustajienikin ajattelevan, on silloin epäilemättä Ruusu-Risti-seuramme. „Minkätähden se perustettiin? Minkätähden hylättiin Teosofinen Seura?“ kysytään minulta jyrkän ankarasti. Ah, vastaan tähän, kysymys on tuolla tavalla lausuttuna ylen tunteellinen! Olenko minä hylännyt Teosofisen Seuran? Minkätähden Teosofinen Seura silloin – sen oman presidentin sanojen mukaan – on niin iloinen siitä, että olen perustanut Ruusu-Ristin ja jättänyt Suomen T. S:n rauhassa kulkemaan omia teitään? Jos minä olisin hylännyt Suomen T. S:n, oman lapseni ja kasvattini, kai Suomen T. S. silloin olisi edes vähän surrut ja jonkun kyöneleen muistolleni omistanut. Nyt se sitä vastoin iloitsee ja riemuitsee, jos se uskollisesti noudattaa presidenttinsä esimerkkiä ja neuvoa. Mahdotonta on siis ajatella, että minä ja me kaikki, jotka sydän verta vuotaen jätimme T. S:n perustaaksemme Ruusu-Ristin, „hylkäsimme“ T. S:n!

Ei, vaan meidän eroamisemme oli mykkä protesti sitä henkeä vastaan, joka maailmansodan vaikutuksesta oli Teosofiseenkin Seuraan pujahtanut. Kaipasimme takaisin vanhoihin aikoihin, madame Blavatskyn aikuisiin aikoihin, jolloin uskottiin Teosofisen Seuran suureen, kansainvälisesti samoin kuin yhteiskunnallisesti, sovittavaan tehtävään! Teosofisesta Seurasta oli mielestämme kaikkonut se veljeyden ja rakkauden henki, jota siinä alussa viljeltiin, ja kun emme kyenneet emmekä saaneet luoda sitä henkeä uudestaan edes Suomen Teosofiseen Seuraan, oli siveellinen velvollisuutemme T. S:sta eroaminen ja uuden seuran perustaminen, jossa sitä henkeä koetettaisiin luoda ja ylläpitää.

Ja jos kysytte minulta: mitä henkeä?, vastaan H. P. Blavatskyn sanoilla: „olenhan jo sanonut, että oikean teosofin täytyy pyrkiä toteuttamaan korkeinta siveellistä ihannetta ja yhteyttään koko ihmiskunnan kanssa ja hänen täytyy herkeämättä työskennellä

muiden hyväksi. Jos salatieteilijä ei tätä kaikkea noudata, silloinhan hän toimii itsekkäästi, oman personallisen hyötynsä vuoksi; ja jos hän on saavuttanut enemmän käytöllisiä voimia kuin tavallisella ihmisellä on, niin hän tulee paljon vaarallisemmaksi viholliseksi maailmalle ja häntä ympäröiville ihmisille kuin tavallinen kuolevainen. Tämähän on selvää.“ (Teosofian avain, ss. 25, 26.)

Niin, tuohan on selvää, mutta oliko se selvää maailmansodan aikana esim. niiden englantilaisten ja ranskalaisten teosofien mielestä, jotka arvostelivat saksalaisia ihmiskunnan vihollisiksi ja mustien maagikkojen käytyreiksi? Tunsivatko he silloin „yhteytensä koko ihmiskunnan kanssa“, mikä kuitenkin H. P. B:n sanojen mukaan oli heidän velvollisuutensa teosofeina?

Entä vielä selvemmin; „tehkää jollekin ihmiselle ruumiillista väkivaltaa: kenties ajattelette, että hänen kärsimyksensä ei ollenkaan ulotu muihin ihmisiin, ei ainakaan muiden kansojen jäseniin. Mutta me väitämme, että *se ulottuu aikanaan*. Sentähden meidän mielestämme, jollei jokaista ihmistä saada ymmärtämään ja hyväksymään *päivänseivänä totuutena* sen, että loukatessamme yhtä ihmistä, me loukkaamme ei vain itseämme, vaan koko ihmiskuntaakin aikojen vierittyä, niin eivät maan päällä ole mahdollisia sellaiset veljelliset tunteet, joita kaikki suuret uudistajat, etupäässä Buddha ja Jeesus, saarnasivat.“ (Teosofian avain, s. 47.)

Niin lausui H. P. B., mutta olivatko nuo sanat tai niiden henki niiden teosofien muistissa ja mielessä, jotka maailmansodan aikana joukkokarmaan turvautuen läksivät ulos taistelemaan „vihollisia“ vastaan, taistelemaan ja kuolemaan „kunnian kentällä“, tai niiden muistissa, jotka vallankumouksissa tarttuivat miekkaan tappaakseen veljiänsä oikeuden tai veljeyden nimessä?

Enhän minä ole pantu ketään arvostelemaan, vielä vähemmin tuomitsemaan, enkä näillä kysymyksilläni tarkoita kenenkään loukkaamista; ei sanojani siis ole käsitettävä personallisesti. Ne ovat periaatteen kannalta ja periaatteellisesti lausutut, ja tarkoitukseni on vain huomauttaa, mikä olisi voinut olla Teosofisen Seuran henki.

Sillä paljon pienemmän synnin ne tekivät, jotka tarttuivat miekkaan, kuin ne, jotka puolustivat miekkaan tarttumista.

H. P. B:n henki eli siis mestarein alkuperäinen henki oli se sama Kristuksen henki, jonka minä ja monet minun kansani olisimme suoneet vallitsevan Teosofisessa Seurassa. Ja kun emme saaneet tilaisuutta sitä henkeä edustaa Teosofisessa Seurassa, – oli meidän puumme ensimmäisenä hedelmänä Ruusu-Risti.

*

Mutta on meillä „hedelmä“ vieläkin myöhemmältä ajalta. Se on tuo kiertokirje kaikille maailman teosofeille, josta suomennos julkaistiin Ruusi-Ristin elokuun numerossa. Lukijat ovat siitä kaikki voineet nähdä, minkälainen on meidän Ruusu-Ristimme henki ja minkälainen siis on se salatieteellinen virtaus, jota minä ehkä edustan.

Oliko nyt tuon avoimen kirjeen henki tavalla tai toisella epäteosofinen. Sotiko se jollain tavalla Teosofisen Seuran pykälää tai sääntöjä vastaan? Oliko siinä esitetty ehdotus kaikkien maailman teosofisten ja okkultisten seurojen yhteenliittymiseksi suureksi kansainväliseksi liigaksi jollain tavalla hullunkurinen tai epäveljellinen?

Siihen käsitykseen sattaa melkein tulla, kun ottaa huomioon, millä tavalla kirje otettiin vastaan Parisin kongressissa, jossa piti keskusteltaman juuri „Teosofisen Seuran tehtävästä“. En ole saanut mitään personallisia tietoja tuosta kongressista, mutta „Teosofin“ syyskuun numerosta luin seuraavan uutisen:

„Pekka Ervastian kiertokirje, jossa ehdotetaan erinäisten järjestöjen yhteenliittymistä ja joka oli lähetetty käsiteltäväksi äsken pidettyyn teosofiseen maailmankongressiin Parisissa, ei joutunut siellä ollenkaan käsiteltäväksi. Kongressin puheenjohtaja vain mainitsi tästä kaikkialle teosofisiin loosheihin lähetetystä kiertokirjeestä sekä ettei se anna aihetta minkäänlaisiin

toimenpiteisiin kongressin taholta. Asiasta ei pyydetty keskusteluakaan.“

Täytyy tunnustaa, että tämä uutinen hämmästytti minua ensi lukemalta lyhyellä asiallisuudellaan. Ehkä erehdyn, mutta minusta tuntuu, kuin „Teosofi“ olisi ollut mielissään siitä, että P. E:n kiertokirjeen kävi niin nolosti suuressa Parisin kongressissa: kirje oli niin tärkeä olevinaan, ja kongressi, jossa oli 1,400 teosofia koolla kaikilta maailman ääriiltä, ei ottanut sitä edes keskustelun alaiseksi!

Todellakin. Paljon teosofeja, toisin sanoen: paljon arviolukukykyisiä henkilöitä oli koolla, ja niillä oli niin paljon tärkeitä hommia, niin paljon arvokkaita asioita pohdittavana, etteivät edes ehtineet pyytää keskustelua nimenomaisen ja tarkoin määritellyn ehdotuksen johdosta. Todellakin. Ehdotus taisi olla liiaksi lapsellinen.

Mihinkä lopputuloksiin sitten Parisin maailmankongressissa tultiin tuon ylen tärkeän kysymyksen, Teosofisen Seuran tehtävän, suhteen?

Selailen luokseni saapuneita lehtiä ja aikakauskirjoja ja saan niistä lukea seuraavaa:

Suomalainen „Teosofi“: „Yleensä ilmeni tässä keskustelussa (T. S:n tehtävästä maailmassa) se näkökanta, että enemmän on T. S:n huolehdittava henkisen elämän kehittymisestä, suurempi huomio pantava sielujen ravitsemiseen kuin ruumiin, sillä ruumiin ravitsemiseen kykenee kuka tahansa, mutta on paljon vaikeampi kysymys sielun ravitseminen.“

Mitä? Näenkö oikein? Pitikö mennä Pariisiin ja tuhлата tuhansia markkoja saadakseen tietää, että „sielun ravitseminen on vaikeampi kuin ruumiin“ ja että Teosofisen Seuran on etupäässä huolehdittava henkisen elämän kehittämisestä? En ole koskaan tiennytkään, että Teosofinen Seuran tehtäviin on kuulunut ihmisten ruumiiden ravitseminen.

Katsonpahan ulkomaalaisia aikakauskirjoja.

„Theosophistissa“ Mrs. Besant ohimennen mainitsee, että kaksi kertaa keskusteltiin „Teosofisen Seuran tehtävästä maailmassa“. Ei muuta mitään. Ja kuitenkin Mrs. Besant istui presidenttinä keskustelukokouksissakin, joten hän kyllä saattoi seurata niiden kulkua. Eivätpä mahtaneet olla hänenkään mielestä kovin tuottavia älyn kannalta katsottuna. Luulisi yhtäkaikki, että tuhat neljäsataa järkevää ja ajattelevaa ihmistä olisi voinut tulla joihinkin tuloksiin vastaisen työn varalle kauan edeltäkäs in ilmoitetussa keskustelussa.

Mitä sanoo englantilainen „Theosophy“? Näin: „ . . . keskustelut eivät johtaneet mihinkään . . .“ Sepä oli suoraa kieltä! Tosin se sitten lisää myöhemmin: „Kuitenkin keskustelut vastasivat tarkoitustaan. Vaikkei saavutettu mitään selvää tai sattuvaa loppupäätöstä, vaikkei esiintynyt ketään uutta, muista erkanevaa personallisuutta, olivat keskustelut omiansa tasoittamaan koko seurakuntaa. Lujana vaikutelmana pysyy, että tämä olikin niiden päätehtävä ja että tässä maailmankongressissa merkitsivät hämmästyttävän vähän itse puhujat, itse aiheet, itse koneisto niin sanoaksemme; tärkeintä oli kuulijakunta, jäsenten joukko kokonaisuutena. Jotakin ennustettiin, mitä ei vielä ole . . .“

Kauniisti ja viisaasti puhuttu, ja myönnän, että semmoinen yhteistunnelma ei ole turha, vaan arvokas. Se lisää kauneutta maailmassa, ja semmoista varten voidaan kyllä pitää kokouksia. Mutta kun nyt kerran oli ilmoitettu, että keskustellaan määrätystä tärkeästä kysymyksestä, eivätkö järkevät ihmiset voineet mitään saada aikaan keskustelullaan? Koska näin ei tapahtunut, tulen siihen johtopäätökseen, että Parisinkin maailman kongressin keskustelut olivat teosofisen ylimalkaisia ja jäivät siksi, siitä syystä ettei esiintuotu mitään selväpiirteisiä ehdotuksia. Mutta samalla silloin kysyn: miksi ei keskusteltu meidän Ruusu-Risti-kirjeemme selvästi määritellystä ehdotuksesta? Ja miksi ei kukaan, joka kirjeen sisällön edeltäkäs in tuns i, pyytänyt keskustelua sen johdosta?

Olihan läsnä m. m. joitakuuta Suomen T. S:n jäseniä. Eivätkö he tahtoneet „rikkoo“ kaunistaa yleistunnetta?

Ei, pelkään osuvani oikeaan, kun jyrkästi väitän: *ei ollut aikaa*. Aikaahan aina puuttuu teosofisissa kokouksissa. Ei ehditä pohtia loppuun tärkeimpiäkään aatteellisia kysymyksiä, sillä aika loppuu kesken. Niin tapahtui Parisissakin. Ei ollut aikaa kuin kaksi tuntia kumpaisessakin keskustelutilaisuudessa, ja kaikki puheenvuorot oli jo edeltäpäin pyydetty. Ei siis muuta kuin: istukaa vain ja kuunnelkaa! Jokainen puhujista sanoi pikku sanottavansa (5 á 10 minuuttia), jonka hän jo edeltäkäsikin oli miettinyt valmiiksi – jo kotoa lähtiessään, – ja kun nuo ohjelmapuheet oli pidetty, oli kokous – lopussa. Mistä siis riitti aikaa järkevään neuvotteluun, vakavaan keskusteluun?

Me teosofit, me elämme vielä niin mielellämme tunteissamme. Kunhan tunnelma on kaunis ja veljellinen, on vähempiarvoista, paljonko ravintoa jää yli älylle. Ja kuitenkin meille aina teroitetaan, että tunteet ovat hetkellisiä ja haihtuvia, että niille ei voi mitään rakentaa, vaan että ajatuksesta ja järjestä on aloitettava!

*

Ruusu-Risti-puomme toinen hedelmä ei siis herättänyt mitään ihmettelyä Parisin teosofisessa suurokokouksessa. Mutta eivät sentään kaikki teosofiset seurat omistaneet sille yhtä vähän huomiota.

Niinpä *Max Heindelin* rosenkreuttiläinen toverikunta (*Rosicrucian Fellowship*), Oceanside, California, kirjoitti minulle heinäkuun 12 p:nä: „Me luimme hyvin suurella mielenkiinnolla teidän kiertokirjeenne „Teosofisen Seuran tehtävä“. Epäilemättä se tulee tekemään paljon hyvää lähentämällä toisiinsa erisuuntaisia seuroja.“

Ja eräs toinen amerikkalainen teosofinen seura, kristillisten mystikkojen järjestö (*Order of the Christian Mystics*), jonka

perustajat ovat lääketieteen tohtori *F. Homer Curtiss* ja rouva *Harriette A. Curtiss*, kirjoitti minulle heinäkuun 11 p:nä, vaikka sain kirjeen, joka oli lähetetty Pariisiin ja sieltä palautettu San Franciscoon, vasta syyskuussa:

„Avoin kirjeenne „Teosofisen Seuran tehtävästä“ on vastikään saapunut luoksemme, ja me vastaamme heti toivoen, että vastauksemme ehtii käsiinne ennen Parisin kongressia.

„Kirjeenne aihe on ollut sydämилlemme kallis aina siitä lähtien, kun työmme alkoi, kuten voitte nähdä myötäseuraavasta kiertokirjeestä, ja olemme joka tilaisuudessa koettaneet sitä edistää. Vuonna 1913 T. S:n Los Angeles-looshin jäsen Mr. Carlos Hardy pani alulle kirjeenvaihdon samanlaisen liittoutumisen aikaansaamiseksi, ja me annoimme sille sydämellisen kannatuksemme ja lupasimme täyttää yhteistoimintaa tarpeen vaatiessa, mutta emme ole siitä sen enempää kuulleet. Mr. Max Heindel teki myös muutamia tunnustelevia huomautuksia samaan suuntaan. Äskettäin teki samanlaisen yrityksen eräs rosenkreutsiläinen seura, mutta koska he eivät aikoneet kutsua mukaan yhtään teosofista seuraa, kieltäydyimme yhteistoiminnasta niin ahtaalla pohjalla, vaikka meitä pyytämällä pyydettiin.

„Kysymys on todella perustavaa laatua, sillä koska ei mikään totuuden esitys saata tyydyttää kaikkia luonteita, ovat kaikki seurat tarpeen. Ja meidän päivinämme *todistelu* eikä paljas teoria — on ainoa, mikä yleisöön vaikuttaa. Jos veljeyttä ja yhteistoimintaa ihmiskunnan hyväksi opettavien seurojen johtajat eivät kykene *todistamaan* oppejaan osoittamalla veljeyttä toisia samalla alalla toimivia kohtaan sekä toimimalla yhdessä niiden kanssa, eivät he saata toivoa, että suuret joukot ottaisivat heidät vakavalta kannalta tai edes pitäisivät heitä vilpittöminä, — suuret joukot, jotka ovat tyytymättömiä vanhoihin oppeihin ja nälkäisinä tarkastavat jokaista hengen elämän murua, mitä heille tarjotaan, ja jotka hartaasti etsivät jotakin tietä, kylliksi suurta ja kylliksi laajaa, joka kykenisi todistamaan ihanteensa käytännöllisellä tavalla ja tyydyttämään

heidän sydämensä sisäistä nälkää todellisella henkisellä ruoalla tarjottuna personattomalla tavalla.

„Uuden ajattelun (*New Thought*-liikkeen) seuraajat, joita monet pitävät lapsina henkisessä ja okkultisessa filosofiassa, ovat jo näyttäneet meille tietä Kansainvälisellä Uusi-Ajattelu-Liitollaan, jossa heidän on onnistunut käytännöllisellä toimintapohjalla liittää yhteen mitä erilaisimpia ja vastakkaisimpia aineksia. Ja jos he voivat tämän suorittaa – ei tietenkään ilman muovailua, muuttelua ja kasvua – niin miksikä eivät vähintään yhtä hyvin siinä onnistuisi semmoiset kehittyneemmät liikkeet, joiden johtajat saavat olla läheisessä yhteydessä suurten Viisauden Mestarien kanssa ja näiltä välittömästi vastaanottaa inspirationsia?

„Jos sopii, esittäkää kokoukselle Kristillisten Mystikkojen järjestön veljelliset tervehdykset ja paraimmat toivotuksemme, että kokous kantaisi runsaan hedelmän. Ottakoon se ensimmäisen askeleen kohti Henkisen Totuuden seurojen Kansainvälistä Veljeyttä, joka on suoritettava suuren työn seurojen periaatteiden todistukseksi ja ihmiskunnan valaisemiseksi. Me, Kr. M.J., emme ainoastaan puolla teitä, vaan vakuutamme tahtovamme teitä sydämellisesti kannattaa ja toimia yhdessä kanssanne missä tahansa semmoisessa liittoutumassa.

„Olemme teidän veljenne totuuden toveruudessa ja kosmillisen Kristuksen valossa ja merkitsemme

Harriette A. Curtiss, F. Homer Curtiss, M. D.
Kristillisten Mystikkojen järjestön perustajat.“

Ollappa Teosofisen Seuran jäsenet yhtä heränneitä ja yhtä selvänäköisiä kuin tuon amerikkalaisen veljeskunnan jalot johtajat!

Tavallaan kohteliaan vastauksen sain myös eräältä toiselta kristillis-teosofiselta liikkeeltä, nim. pastori *Holden Edward Sampsonin* perustamalta kirkolta *Ekklesia*, joka heti lähetti minulle julkaisujaan luettavaksi. Pastori Sampson on teosofisesti ja okkultisesti kehittynyt henkilö. Hän kertoo m. m., että H. P.

Blavatsky oli hänen ensimmäinen johtajansa ja opettajansa astraalimaailmassa.

*

Mutta onpa mitalilla nurjakin puolensa. On seuroja, jotka nähtävästi eivät ole pitäneet Ruusu-Risti-ehdotuksestamme.

Niinpä *Antroposofinen Seura* on vastannut ainoastaan vaihtolollaan. Tohtori *Steinerille* kirjoitin erikoisesti saksan kielellä, mutta ei hänkään ole mitään vastannut. Tosin olen antroposofeilta kuullut, ettei heidän johtajansa yleensä vastaa kirjeisiin.

Mitä taas *Mrs. Tingleyn Yleiseen Veljeyteen* tulee, vastattiin kyllä siltä taholta heti, mutta miten? Lähettämällä minulle muutamia painettuja broshyyreja, joissa selvitettiin, minkätähden Yleinen Veljeys ei saata olla missään tekemisissä Mrs. Besantin Teosofisen Seuran kanssa! Ja vika oli tietenkin T. S:n!

Totta on, että Teosofinen Seura yhä edelleen on kahden yllämainitun yhdistyksen kanssa riidassa. Riitaista väliä ylläpidetään yhä molemmin puolin. Jos siis saamme esim. otaksua, että Parisin kongressissa viittaus annettiin johdon puolelta, että keskustelu P. E:n kiertokirjeestä oli turha, osoittaisi tämä, että kongressin johtajat tuntien väkensä ja itsensä tiesivät tuommoisen yleisteosofisen veljeyden mahdottomaksi. Mutta ei heidän menettelynsä ainakaan siinä tapauksessa ollut periaatteellisesti tai käytännöllisesti demokraattinen, — ja Teosofinen Seura kuitenkin kerskailee demokraattisuudellaan, — sillä ken tietää, mitä huomiota antroposofisella ja Mrs. Tingleyn taholla olisi herättänyt, jos suuri yleismaailmallinen teosofinen kokous vakavasti olisi pohtinut yleisteosofisen rauhan ja veljeyden mahdollisuuksia? Jos taas mitään tuommoista viittausta ei annettu johdon taholta, saatamme sitä suuremmalla syyllä valittaa, että Teosofisen Seuran jäsenet vielä ovat niin vähän hereillä! Puhuvat yhtä mittaa ajan vaatimuksista ja siitä, että teosofia on saatettava käytännöksi jokapäiväisessä

elämässä, mutta kun heille esitetään suora ja selvä ehdotus rauhan ja veljeyden rakentamiseksi aluksi edes itse teosofein kesken (sillä onhan ensin oman oven edusta lakaistava puhtaaksi), niin ei koko ehdotus anna aihetta edes keskusteluun!

Ja sama arvostelu kohtaa Yleisen Veljeyden ja Antroposofisen Seuran teosofeja.

Mikä ei suinkaan merkitse, etten minä heitä kaikkia rakastaisi ja heihin luottaisi – ja joskus vielä toiste parastani yrittäisi.

Toistan tähän lopuksi muutamia sanoja, mitkä Mrs. Besant lausui Kalkuttan Teosofisessa vuosikokouksessa 1917: „Ehtona Teosofisen Seuran elossa pysymiselle on täydellinen suvaitsevaisuus erilaisia käsityksiä kohtaan. Kellään ei ole oikeutta työntää pois veljeään eroavan näkökannan tähden, taikka vaatia omille ajatuksilleen suurempaa ilmaisuvapautta kuin toisten. Meidän täytyy antaa toisille täydellinen ajatuksen vapaus – teidän presidenttinänne on minun ennen kaikkea se tehtävä – ei minään armona eikä etuoikeutena, vaan tunnustaen sen järjen ehdottomaksi oikeudeksi ja elinehdoksi. Olkoon tämä elämämme ojemmusnuorana, muuten joudumme surkeaan lahkolaisuuteen, joka tukahduttaa kaiken alotekyvyn ja terveen kasvun . . . Me omistamme vain osia totuudesta, eikä yhdenkään totuudenetsijän tielle saa asettaa esteitä eikä katsoa häntä yli olan, ellei Seura tahdo ottaa vastuulleen sen menettämisen, mitä hän on sattunut löytämään. Parempi tuhansien erehdysten ohimenevät elämät kuin että *totuus kuristetaan kuoliaaksi syntymähetkenään.*“²⁾

*

Viisaasti tekee virkaveljemme „Teosofin“ toimitus“, huomauttaessaan syyskuun numerossa, että „sivulla 156 mainittu

²⁾ Ajattellessani Parisin kongressia alleviivasin nämä sanat. P. E.

Suomen Teosofinen Sosialistiryhmä on, kuten uutisessakin mainitaan, *kokonaan riippumaton Teosofisesta Seurasta*, joka siis luonnollisestikaan ei ole vastuussa sen ohjelmasta ja toiminnasta.“

Tämä on viisaasti tehty, sillä tuon ryhmän „kultaisissa periaatteissa“ on kohtia, joita kannattaa pohtia:

„1) Antaa on parempi kuin ottaa, rakastaa parempi kuin vihata.

2) Fyysillisesti toteutettu veljeys on yhteisen onnen ja rauhan tinkimätön ehto.

3) Käyttää joko lihas- tai älyvoimaansa toisten orjuuttamiseen on alhaista ja rikollista.

4) Yksityisomistusoikeus tuotantolaitoksiin ja maahan, jonka luoja on meille yhteiseksi antanut on väärä, epäveljellinen ja ihmiskunnan sekä siveellistä että aineellista kehitystä vastustava.

5) Auttaa sorretuita saamaan oikeutensa on tuhat kertaa parempi kuin häväistä heitä almujen annolla.

6) Taistella, ei itsensä, vaan toisten tähden, ei edun, vaan totuuden puolesta on hyve.

7) Kaunista on osata elää jalojen aatteiden elähyttämänä, vaan vielä kauniimpi on osata kuolla niiden puolesta.“

En olisi kiinnittänyt huomiotani koko ryhmään ja sen kultaisiin periaatteisiin, joissa on tosia ja oikeitakin näkökohtia, elleivät silmäni olisi takertuneet kahteen sanaan: „taistella“ kuudennessa ja „kuolla“ seitsemännessä periaatteessa. Niiden johdosta kysyn: minkätähden on kuolema jalojen aatteiden puolesta kauniimpi kuin elämä? Eikö elämä useinkin ole paljon raskaampi ja vaikeampi kuin kuolema? Elämä voi olla pitkällistä marttyyriutta (kuten esim. madame Blavatskyn), kuolema sitä vastoin kuin helpoituksen huokaus.

Vai *mitä kuolemaa* ajattelee ja tarkoittaa Helsingin Teosofinen sosialistiryhmä? Ja minkätähden on puhuttu *taistelusta* edellisessä säännössä?

*

Hämmästyttävä ja samalla ilahduttava uutuus sanomalehtikirjallisuuden alalla on toimittaja *A. Grönbergin* Keravalla julkaisema „Uusi Yhteiskunta“ -niminen, kerran kuukaudessa ilmestyvä lehti. Tämä lehti on „opas kolmijaon toteuttamiseksi yhteiskunnallisessa elämässä“ ja on siis tohtori Steinerin Dreigliederung-aatteiden suomalainen äänenkannattaja. Se alkoi ilmestyä viime heinäkuussa ja maksaa vuoden loppuun 15 markkaa, mikä olkoon sanottu niille, jotka haluaisivat sitä tilata.

Ei ollut minulla aavistusta, että kolmijakoaate jo olisi löytänyt näin tarmokkaita kannattajia suomalaisten antroposofien kesken. On todella ilolla tervehdittävä tällainen virkeys meillä teosofis-yhteiskunnallisen ajattelun alalla. Kolmijakoaatteessa on itse pohja ja perustelu semmoinen, ettei kenenkään teosofin pitäisi jättää sitä tutkimatta ja harkitsematta. Esitin asian pääpiirteitä lukijoilleni vuoden vaihteessa Tietäjässä ja Ruusu-Ristissä. Ken nyt tahtoo paremmin ja perinpohjaisemmin siihen tutustua, hän lukekoon „Uutta Yhteiskuntaa“, joka tarjoaa sekä alkuperäisiä kirjoituksia että suomennoksia.

*

Olen saanut useampia ystävällisiä kirjeitä vastaukseksi kysymykseen, mitä Ruusu-Ristin hyväksi olisi tehtävä. Ei yksikään ole ehdottanut aikakauskirjan lakkauttamista, vaan kaikki ovat puhuneet sen tärkeydestä ja välttämättömyydestä. En enää julkaise näitä kirjeitä, koska asia saa toivoakseni onnellisen kääntein Ruusu-Risti-seuran Neuvoston kiertokirjeen kautta, joka tässä numerossa ensimmäisenä julkaistaan.

*

Kuten Ruusu-Ristin lukijat tietävät, tulee hindulainen teosofi, Mr. B. P. Wadia, käymään Helsingissä lokakuun 18 ja 19 p:nä. Hän pitää kolme julkista esitelmää, jotka tulkitaan, kaksi suomeksi, yksi ruotsiksi. Minua on pyydetty tulkiksi.

Jos tämä Ruusu-Ristin numero myöhästyy jonkun päivän yli ajan, riippuu se siitä, että koetan saada „Tien varrelta“ -osastoon uutisen Mr. Wadian vierailusta. Muussa tapauksessa saamme tarkempia tietoja hänen käynnistään vasta marraskuussa.

(Ruusu-Risti 1921 N:o 8, s. 452-465)